

Ó, Jidáš! nevěrný...

ZVYK, KTERÝ PATŘÍ MEZI NEJSTARŠÍ ČESKÉ VELIKONOČNÍ HRY

V kravíně se právě telí kráva, ale to není hlavní důvod, proč parta lidí pod převislou střechou svazuje stonky slámy do dlouhého snopu. Ten pak začnou nabalovat na nohy, ruce i trup sedmnáctiletého Martina, který je v tom roce ve Stradouni Jidášem.

V oblasti, kterou lze vymezit spojnicemi mezi městy Holice v Čechách, Chrást a Vysoké Mýto se dochoval dávný velikonoční zvyk Chození s Jidášem. Vznikl jako pozůstatek pašijových her konaných církví. Kdysi chlapec vyběhl po mši z kostela a za ním běželi další, kteří ho zdánlivě pronásledovali. Zastavovali se přitom na důležitých místech, před domy bohatých sousedů, kde zvěštovali zprávu o Jidášově zradě a bývali obdarováni. Z Honění Jidáše se postupně vytvořilo Chození s Jidášem, někde pak Vození Jidáše, které je zvykem třeba ve Stradouni nedaleko Vysokého Mýta.

Nešetrné kombajny

Být Jidášem ovšem není nic příjemného. Chodí totiž ve zvláštním převleku ze slámy, případně hrachoviny. Výjimečná je Vraclav, kde se používá koudel.

Starobylou tradici však ovlivňuje moderní technika. „Dříve byla sláma pěkně dlouhá, ale dnes ji kombajny rozbijí,“ vysvětluje otec jednoho ze stradouňských chlapců. „Můj táta pletl snop ze tří pramenů žitných stonků.

Jidáš ve Vinarech chodí oblečený do slámy, po jeho boku kráčí Velký pán, který všem chlapcům udílí pokyny.

Zruční vazači, kteří uměli správně přidávat slámu, je zaplétali jeden do druhého, takže se nemusely vůbec provazovat. Stejným způsobem vznikala i čepice. „Naštěstí šikovné ruce dokážou dlouhý snop vytvořit za pomoci motouzů. A čepice se vyrábí z rákosí, kterého je v místním rybníku dost a dost.

Snop se na kotníku svazuje do kroužku a pak omotává kolem nohy až do pasu a po druhé noze zase zpátky. Tělo obepíná druhý

rulík, třetí jde od jedné ruky na druhou. Na celý převlek je potřeba zhruba třicet metrů dlouhý snop. Aby výstroj držela, musí se provázat motouzem.

Martin v oděvu sotva stojí, ale to už ho ostatní pokládají do dřevěného vozíku vystlaného dekou. Do ruky mu vrazí dlouhý trnový prut ověšený pentlemi, na hlavu dostane čepici, která mu schová celý obličej, takže vidí jen otvory mezi stvoly.